

BDO DENET

TAM MÜKELLEFLER GERÇEK KİŞİLERCE 2008 YILINDA ELDE EDİLEN MENKUL SERMAYE İRATLARI İLE
MENKUL KIYMET ALIM-SATIM KAZANÇLARINDA VERGİLEME

06.03.2009

ŞAHSİ GELİRİN TÜRÜ		STOPAJ DURUMU		BEYAN DURUMU	
1	Halka açık şirketlerin 1.1.2006'dan sonra iktisap edilen hisse senetlerinin Türkiye'de faaliyette bulunan banka veya aracı kurumlar kanalıyla elden çıkarılmasından ⁽¹⁾ doğan kazançlar (Gayrimenkul yatırım ortaklıkları hisse senetleri dahil) (Veraset yoluyla veya ivazsız olarak edinilenler dahil)	Stopaj oranı % 0 (Bu oran 14.11.2008 tarihinden önce %10 olarak uygulanıyordu)	GVK. Geç. 67/1,9,10,13 BKK 2008/14272	Stopaja tabi tutulmuş sayılan bu kazançlar için yıllık beyanname verilmesi ihtiyaridir. ⁽³⁾ Beyanname verildiğinde vergi oranı 14.11.2008'den önce elde edilen alım-satım gelirleri için %10, sonra elde edilenler için % 0 olarak uygulanır. Bu beyannameye, beyanı gereken diğer gelirler dahil edilmez. Kesilen vergi (%10'lar) beyan üzerine hesaplanan vergiden mahsup edilir, mahsup edilemeyen kısım iade edilir. 1 yıldan fazla elde tutulduğu için % 0 stopaja tabi tutulmayan halka açık şirket hisselerinin satış kazançları GVK Mük. 80 kapsamında vergi ve beyana tabi tutulmaz.	GVK. Geç. 67/1,7,11 269 no.lu GV Genel Tebliği
2	Menkul kıymetler yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinin elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar.	Stopaj oranı % 10	GVK. Geç. 67/1,9,10,13 BKK 2008/14272	Stopaja tabi tutulan bu kazançlar için yıllık beyanname verilmesi ihtiyaridir. ⁽³⁾ Beyanname verilmediği takdirde yapılan % 10 stopaj nihai vergi haline gelir. Beyanname verildiğinde ise beyanname üzerinde % 10 vergi hesaplanır ve yapılan stopaj hesaplanan vergiye mahsup edilir, mahsup fazlası stopajın iadesi mümkündür. Bu beyannameye, beyanı gereken diğer gelirler dahil edilmez. 1 yıldan fazla elde tutulduğu için % 10 stopaja tabi tutulmayan menkul kıymet yatırım ortaklığı hisselerinin satış kazançları GVK Mük. 80 kapsamında vergi ve beyana tabi tutulmaz.	GVK. Geç. 67/1,7,11
3	Halka açık olmayan şirketlerin hisse senetlerinin (1.1.2006'dan önce veya sonra iktisap edilen) satışından elde edilen kazançlar	Yok	GVK.Geç.67/1,10,13	İvazsız olarak iktisap edilenlerin alım-satım kazancı ile ivazlı iktisap edilenlerin iktisaptan itibaren 2 yıl geçtikten sonra satışı vergiye tabi değil. İktisaptan itibaren 2 yıl içinde satışı vergiye tabi. Alışla satış arasındaki sürede ÜFE'de % 10'u aşan artış olursa alış bedelinin endekslenmesi mümkün.	GVK. Mük. 80/1 GVK Mük. 81 GVK Geç.67/10 GVK Geç.67/13
4	1.1.2006'dan sonra ihraç edilen her nev'i tahvil (Devlet-özel sektör) ve Hazine bonolarının Türkiye'de faaliyette bulunan banka veya aracı kurumlar kanalıyla elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar (Veraset yoluyla veya ivazsız olarak edinilenler dahil)	Stopaj oranı % 10	Geç.67/1,2,9,10 BKK 2006/10731	Stopaj yapıldığı için prensip olarak beyan edilmez. Stopaj nihai vergidir. Ancak istenirse yıllık beyanname verilebilir. Bu takdirde yapılan stopajların mahsubu ve mahsup fazlası stopajın iadesi mümkündür. Beyan halinde uygulanacak vergi oranı %10'dur.	GVK. Geç. 67/7,11 269 no.lu GV Genel Tebliği
5	1.1.2006'dan önce ihraç edilen her nev'i tahvil (Devlet-özel sektör) ve Hazine bonolarının elden çıkarılmasından doğan kazançlar	Yok		İvazsız olarak iktisap edilenlerin satış kazancı vergiye tabi değil. İvazlı edinilmiş olanları vergiye tabi. Kazancın tespitinde ÜFE ile maliyet revizesi mümkün. ÜFE'deki artış % 10'un altında olsa bile endeksleme mümkün. Kazancın belli bir kısmı mükerrer 80'e göre vergiden müstesna (2008 için 16.000 YTL.). ⁽⁴⁾ Dövizli olarak ihraç edilmiş olanların alım-satımından elde edilen kazancın tespitinde de maliyet revizesi imkanı var.	GVK. Mük. 80/1 GVK Mük. 81 GVK Geç.67/9, 16
6	Hazine tarafından yurt dışında 1.1.2006'dan önce ve sonra ihraç edilen menkul kıymetlerin (Eurobondların) alım-satım kazancı	Yok		İvazsız olarak iktisap edilenlerin satış kazancı vergiye tabi değil. İvazlı edinilmiş olanları vergiye tabi. Alışla satış arasındaki sürede ÜFE'de %10'u aşan bir artış olursa ÜFE ile maliyet revizesi mümkün. (1.1.2006'dan önce iktisap edilmiş olanlarda artış oranı % 10'un altında olsa bile endeksleme mümkün ve bunlarda mükerrer 80'e göre kazancın belli bir kısmı - 2008 için 16.000 YTL – vergiden müstesna. ⁽⁴⁾)	GVK. Mük. 80/1 GVK Mük. 81 GVK. Geç. 59 GVK Geç.67/9, 16
7.	1.1.2006'dan sonra ihraç edilen her nevi tahvil (Devlet-özel sektör) ve Hazine bonolarının banka veya aracı kurum aracılığıyla tahsil edilen faiz gelirleri ile TKİ ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerin yine banka veya aracı kurum aracılığıyla tahsil edilen gelirleri	Ödemeyi yapanlarca % 10 stopaj var. GVK 94'e göre ayrıca stopaj yapılmaz. Banka veya aracı kurumlara veya bunlar aracılığıyla diğer gerçek ve tüzel kişilere yapılan ödemeler üzerinden stopaj yok. Çünkü bu iratlar üzerinden banka veya aracı kurumlar üçer aylık dönemler itibarıyla %10 stopaj yapmak zorunda. Böylece mükerrer stopaj önleniyor.	GVK.Geç.67/1, 2 BKK 2006/10731	% 10 stopaja tabi tutulduğu için hiçbir hadde ve koşula bağlı olmaksızın beyan dışı, kesilen vergiler nihai vergi.	GVK. Geç. 67/7
8	1.1.2006'dan önce ihraç edilen her nev'i tahvil (Devlet-özel sektör) ve Hazine Bonolarının faizleri ile TKİ ve Özelleştirme İdaresince ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan gelirler	- Geç 67'ye göre yok. - GVK 94/7'ye göre kamu kağıtlarında % 0, özel sektör tahvillerinde % 10.	GVK. 94/7 BKK.2009/14592	Beyan sınırı aşıldığı takdirde beyana tabi ⁽⁶⁾ . Dövizli olanlar hariç indirim uygulaması var. ⁽⁷⁾ Ana para kur farkları ve değer artışları vergiye tabi değil. İndirime isabet eden stopaj hariç stopaj mahsubu ve iadesi mümkün. Stopaj mahsup hakkının tümü itfa eden tarafından kullanılır.	GVK 85,86 Geç.67/9
9	Hazine tarafından yurt dışında 1.1.2006'dan önce veya sonra ihraç edilen menkul kıymetlerin (Eurobondların) faiz gelirleri	- Geç. 67'ye göre yok. - GVK 94/7'ye göre % 0	GVK 94/7 BKK.2009/14592	Beyan sınırı aşıldığında beyana tabi. ⁽⁶⁾ . İndirim yok. Ana para kur farkları vergiye tabi değil.	GVK. 85,86 GVK Geç.67/9
10	Menkul Kıymet Yatırım Fonu katılma belgelerinin kar payları (yani bunların ilgili fona iadesinden elde edilen gelirler) (Borsa yatırım fonları, konut finansman fonları ve varlık finansman fonları dahil)	Stopaj oranı % 10 -Sürekli olarak portföyünün en az % 51'i İMKB'de işlem gören hisse senetlerinden oluşan yatırım fonlarının 1 yıldan fazla süreyle elde tutulan katılma belgelerinin satışından elde edilen gelirler üzerinden stopaj yapılmaz. - Menkul kıymet yatırım fon ve ortaklıklarının bünyesinde yapılan stopajın oranı %0. - Menkul kıymet yatırım fon ve ortaklıklarının (geçici 67 nci maddenin 1, 2, 3 ve 4 numaralı fıkralarında belirtilen) gelirleri üzerinden yapılan stopajın oranı % 0.	GVK geç.67/1,8 KVK.15/3 BKK 2006/10731	% 10 stopaja tabi tutulduğu için hiçbir hadde ve koşula bağlı olmaksızın beyan dışı, kesilen vergiler nihai vergi.	GVK Geç.67/7

11.	Her türlü kâr payları (menkul ve gayrimenkul yatırım ortaklıkları hisse senetlerinden elde edilenler dahil) (1.1.2006'dan önce veya sonra ihraç veya iktisap fark etmez.)	- Geç. 67'ye göre yok. - 94/6-b'ye göre halka açık olsun olmasın, tam mükellefiyete tabi tüm kurumların, tam mükellef gerçek kişilere yaptıkları nakit kâr dağıtımlarında % 15 stopaj var. Dağıtılan kârın istisna kaynaklı olması stopajı etkilemez. GVK. Geç. 62'ye göre 2003 öncesi yıllara ait bazı kazançların dağıtımında stopaj yok. - Menkul yatırım ortaklıklarının kurumlar vergisinden istisna edilen portföy kazançları üzerinden ortaklık bünyesinde geç.67/8 uyarınca %0 stopaj yapılır. Bunlardan ayrıca GVK 94'e göre stopaj yapılmaz. Gayrimenkul yatırım ortaklıkları tarafından ortaklık bünyesinde KVK.Md.15/3'e göre stopaj yapılır. Bu stopajın oranı halen %0'dır. Menkul ve gayrimenkul yatırım ortaklıkları tarafından kar dağıtımı sırasında 94/6-b maddesine göre ayrıca bir stopaj yapılmaz.	GVK. Geç. 67/1,8 GVK 94/6-b GVK.Geç.62 BKK 2009/14592	Ele geçen brüt (stopaj dahil) kâr payının yarısı gelir vergisinden müstesna.Geri kalan yarısı beyan sınırı aşıldığı takdirde beyana tabi. Yapılan stopajın tümü (istisnaya isabet eden kısım dahil) hesaplanan vergiden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen kısmın iadesi mümkün. Kâr payının kaynağını kurumların 1998 ve önceki yılları kârları oluşturuyorsa bunların tamamı vergiden müstesna, 1999-2002 dönemlerinde elde edilen KV'nden müstesna gelirler ile GVK'nun Geçici 61'nci maddesinde yazılı gelirler oluşturuyorsa, ele geçen kâr payının net tutarına bu tutarın 1/9'u eklenerek bulunan tutarın yarısı vergiye tabi gelir olarak dikkate alınır. Bunların beyanı halinde beyan edilen tutarın 1/5 i hesaplanan vergiden mahsup edilir. Kârın sermayeye eklenmesi suretiyle edinilen hisseler, kaynağına ve ilgili olduğu yıla bakılmaksızın kâr payı sayılmaz ve beyan edilmez. 1.1.2006'dan önce iktisap edilen gayrimenkul yatırım ortaklığı hisse senetlerinde indirim uygulaması devam ediyor.	GVK 22,85,86 Geçici 62 Geç.67/10
12.	Mevduat Faizleri, Özel Finans Kurumlarından Alınan Kâr Payları, KZOB Kâr Payları, Repo Gelirleri	Ödemeyi yapanlarca % 15 stopaj yapılır. Bu iratlar üzerinden GVK 94 uyarınca ayrıca stopaj yapılmaz.	GVK Geç. 67/4	Beyan dışı, yapılan stopaj nihai vergi.	Geç. 67/7
13.	Alacak Faizleri	Yok		Stopaj yapılmadığından beyana tabi. Ancak diğer stopaja ve istisna uygulamasına konu olmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratları ile birlikte toplam tutarı belli bir haddi (2008'de 960 YTL.'yi) aşmazsa beyana tabi değil. Aşarsa tamamı beyana tabi, indirim yok. Ana para kur farkları vergiye tabi değil.	GVK 85,86
14.	Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerinden Elde Edilen Gelirler	- % 10 stopaj var. Stopaj, sözleşmeye baz alınan kıymetin piyasa fiyatına göre vadede oluşan değeri ile işlem fiyatına göre oluşan değeri arasındaki farktan hesaplanır. Üç aylık dönemde birden fazla işlem yapıldığı takdirde kazanç topluca hesaplanır. Bir işlemde doğan zarar diğer işlemin kârına mahsup edilebilir. Dönem zararı, takvim yılı aşılmamak şartıyla izleyen dönemlerin stopaj matrahına mahsup edilir. Ödenen komisyonlar ve BSMV'nin yanı sıra opsiyon primleri de matrahtan indirilir. Tahsil edilen opsiyon primleri de stopaja tabidir. - 1.1.2009 tarihinden itibaren halka açık şirketlerin hisse senedi veya hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden elde edilen gelirlerde stopaj oranı % 0. - Türkiye'de kurulu vadeli işlem ve opsiyon borsalarında 2008 yılında yapılan işlemlerden elde edilen kazançlar için kesinti oranı % 0. - Tam ve dar mükellef kurumların kendi aralarında yapacakları işlemler kesinti kapsamı dışında. Ancak Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilcisi olmayan dar mükellef kurumların (banka ve benzeri finans kurumu olanlar hariç) gelirlerinden stopaj yapılacaktır.	Geç.67/1,14 BKK 2006/10731 BKK.2009/14580	Stopaja tabi tutulanlar beyan edilmez. % 0 oranında stopaja tabi tutululardan stopaj yapılmış sayılır. İhtiyarî beyanname verilebilir.	GVK.Geç.67/1,7, 11,14
15.	Menkul kıymet veya Diğer Sermaye Piyasası Araçlarının Ödünç İşlemlerinden Sağlanan Gelirler	İşleme aracılık eden banka veya aracı kurumlar tarafından, ödünç verenin lehine kalan tutar (temettü telafi tazminatı dahil) üzerinden % 10 stopaj yapılır.	Geç.67/1 BKK 2006/10731	Beyan dışı, yapılan stopaj nihai vergi.	Geç. 67/7

- (1) Menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının, bir sözleşmeye dayanarak teminat gösterilmesi veya ödünç işlemlerine konu olması dışında, müşterilerin talimatıyla diğer bir müşterinin hesabına aktarılması (virman) işlemleri alım-satım (mülkiyetin devri) kabul edilecektir. Virman işleminde nakli gerçekleştirilecek olan kıymet ilk giren ilk çıkar yöntemine göre tespit edilir.
- (2) Aynı tür menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları sınıflandırması şu şekilde yapılır: a) Sabit getirili menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçları (Dövize, altına veya başka bir değere endeksli olması durumu değiştirmez.), b) Değişken getirili menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçları, c) Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri, d) Menkul kıymet yatırım fonları.
- (3) Beyannameye sadece alım-satım kazançları dahil edilir, faiz ve itfa gelirleri ihtiyarî beyana konu edilemez.
- (4) GVK'nun mükerrer 80 inci maddesinde düzenlenmiş bulunan değer artış kazançları ile ilgili istisna, 5281 sayılı Kanunla, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından sağlananlar için 1.1.2006'dan geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılmış olmakla beraber, GVK'nun geçici 67 inci maddesinin 10 numaralı fıkrasına göre, 1.1.2006'dan önce iktisap edilen menkul kıymetlerin vergilendirilmesinde 31.12.2005 tarihi itibarıyla geçerli olan hükümler uygulanacağından, söz konusu hisse senetleri bakımından geçerliliğini korumakta olup, 2008 yılı için 16.000 YTL olarak uygulanacaktır.
- (5) 5281 sayılı Kanunla mükerrer 81 inci maddeye eklenen hükümle, 1.1.2006 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere, endekslemenin yapılabilmesi için artış oranının % 10 veya üzerinde olması gerekmekte ise de, 1.1.2006 tarihinden önce iktisap edilen menkul kıymetler için eski hükümler uygulandığından, bu hisse senelerinde artış oranının % 10'u geçmesi şart değildir.Diğer taraftan 5479 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle 2006 yılı Ocak ayından itibaren TEFE'nin yerini ÜFE aldığından, 1.1.2006 tarihinden sonra (dolayısıyla 2007 yılında) yapılan endekslemelerde ÜFE kullanılacaktır.
- (6) Beyan sınırı, gelir vergisi tarifesinin ikinci gelir diliminde yer alan tutardır. (2008 için 19.800 YTL.)
- (7) İndirim oranı, o yıl için tespit edilmiş yeniden değerlendirme oranının aynı dönemde Devlet Tahvili ve Hazine Bonosu ihalelerinde oluşan bileşik ortalama faiz oranına bölünmesi suretiyle bulunup, T.C. Maliye Bakanlığı'nca ilan edilmektedir. 2008 yılı için % 64,9'dır.